

„MŰSZAKI KÖNYVNAPOK 1963”

Szepesváry Tamás

Az 1963. évi 6. sz. Műszaki Könyvnapok eredménye pozitív. 219 üzemben, intézetben, sőt kisipari termelő szervezetekben is tartottak könyvnapokat; 103 előadás hangzott el, 21 helyen találkoztak a műszakiak szakírókkal; 569 helyen volt könyvvásár, - s ezek a számok a tavalyihoz képest emelkedést mutattak. De nemcsak a növekvő számadatok bizonyítják a könyvnapok sikerét, hanem a rendező szervek, kiadók és könyvtárosok tapasztalata is ez volt.

Ugyanakkor azonban, amikor megállapíthatjuk, hogy a Műszaki Könyvnapok eredményei országosan s általában jók, részleteiben néhány észrevételt kell tennünk nem a kiadók, s a könyvterjesztők, hanem a műszaki könyvtárosok szemszögéből.

A könyvnap kiállítások és ünnepélyek színvonala igen különböző volt. Ez elsősorban attól függött, hogy a műszaki könyvtárosok felismerték-e a Műszaki Könyvnapokban rejlő irodalompropagandának a lehetőségét vagy sem. Sajnos néhány helyen nem értették meg, hogy a Műszaki Könyvnapok a műszaki szakirodalom terjesztésének, az olvasótoborzásnak, a sokoldalú propagandamunkának jó eszköze. A színvonal függött továbbá az üzemi könyvtáraknak az egyéb üzemi és üzemen kívüli szervezetekkel való együttműködésétől. Ahol a vállalatvezetőség, a társadalmi szervek - a könyvtár jó munkájának hatására is - felismerték a műszaki könyv, szakirodalom jelentőségét ott komoly anyagi és erkölcsi támogatást adtak. Sok helyen a vállalat, tudományos intézet igazgatója, főmérnöke nyitotta meg a Műszaki Könyvnapok ünnepségeit, ezzel is súlyt adva azoknak. A Műszaki Kiadó is számos jó előadóról gondoskodott. A Csavargárgyárban 5200 forint értékben osztottak ki szakkönyveket a legjobb műszakiak között. Hasonló jutalmazásokról más üzemi könyvtáraktól is kaptunk híreket. Az Elektronikus Mérőkészülékek Gyárában a kiállítás védnökségét a Fiatal Műszakiak Bizottsága vállalta és segítséget nyújtott a rendezés munkáihoz is. Az Egyesült Villamossággyár Központi Gyárában 50 éves jubileumi ünnepségeinek keretében nyitották meg a Műszaki Könyvnapokat, ezzel is hangsúlyozva a gyár és a műszaki könyvtár szerves összetartozását. Néhány helyen azonban még mindig alábecsülik vagy nem ismerik fel a műszaki könyv, könyvtári társadalmi, termelési szerepét, s ez tükröződött a könyvnap ünnepségeken is. Hadd jegyezzük itt meg azonban, hogy a műszaki könyvtáraknak nem elegendő csak alkalmilag együttműködni a különböző szervezetekkel, hanem kapcsolatuknak folyamatosnak kell lennie.

Felvetődött a könyvtárosok részéről - nem sok helyen - az a vélemény is, hogy a műszaki szakirodalmi propaganda és a pénzért történő műszaki könyvvásár párosítása nem szerencsés. Ez a felfogás azonban téves. Ismeretes, hogy a műszaki könyv tulajdonképpen munkaeszköz, amelyet - különböző felmérések tanúsága szerint is - a szakemberek nagy százaléka sajátmagának, otthoni forgatásra is megvásárol. Kiállításokon általában az szokta a látogatóknak a legnagyobb bosszúságot okozni, ha a kiállított tárgyakat megszerezni nem tudják. A könyvvásár ezen a hiányosságon segített. Ezen kívül itt most csak egy jelenségre szeretnők felhívni a figyelmet: 569 helyen volt könyvvásár. Ezek között sok olyan gyár, kisebb üzem szerepel, ahol sem fő-, sem mellékfoglalkozású könyvtáros, de még könyvtár sincs. Itt a könyvterjesztők vállalták azt az uttörő feladatot, hogy az ilyen üzemek dolgozóihoz, szakembereihez eljuttassák a műszaki könyveket, s előkészítsék az utat a műszaki könyvtárnak.

Értékelnünk kell a műszaki propaganda szemszögéből azt a ténnyt is, hogy a vezető napilapok, a Magyar Rádió és a Televízió is több esetben foglalkozott a Műszaki Könyvnapok eseményeivel. Így a gyári, üzemi kereteken kívül is - hiszen utcai árusítás nem volt - országos visszhangja támadt a könyvnapoknak. Ezek a cikkek, híradások a műszaki fejlesztés és a műszaki szakirodalom általános problémáit tárgyalták. Az üzemi lapok közel 100 megjelent cikke már részleteiben foglalkozott egyes műszaki könyvek, folyóiratok, a műszaki könyvkiadás, a gyári műszaki könyvtárak és tájékoztató osztályok problémáival. Példaként említjük a pécsi Dóldunántuli Áramszolgáltató Vállalat könyvbemutatóját, amelyet intenzív sajtópropaganda előzött meg. A sajtó mellett a pécsi rádió is több napon keresztül közölte a műszaki könyvnapok híreit, és egy külön rádióriportban foglalkozott a könyvnapról megnyitóval.

A könyvnapok látogatottsága általában jó volt. Az üzemek, gyárak nagyságától függően elmondhatjuk, hogy a dolgozók 30-50 százaléka tekintette meg érdemben a kiállításokat. Az előadásokon természetesen kevesebben vettek részt. A székesfehérvári Villamosági-, Televízió és Rádiókészülékek gyáranak igen jól előkészített - előadás-sal, ankként, műszaki filmvetítéssel és könyvvásárral egybekötött - könyvnapra megnyitójára csak 200 embert hívtak meg, mert többen nem fértek el a kultúrteremben. A megnyitóra így is többen jöttek el, mint ahány ülőhely volt. Az ilyen problémák jó megoldása - Budapesti Mezőgépgyár, Láng Gépgyár stb. - hogy a megnyitót követő napokon az üzemi könyvtáros végiglátogatta az üzemrészeket, műhelyeket s személyesen vitte el a könyveket, beszélt meg a kívánságokat és gyűjtötte az igényeket. Pozitívnak kell itélnünk a fiatalok érdeklődését a műszaki könyvek, könyvkiállítások iránt. Ezt elsősorban azoknak a könyvtárosoknak köszönhetjük, akik aktív propaganda tevékenységet fejtettek ki a fiatalok között. A Dunai Vasmű kiállítására a helyi kohászati technikum és más iskolák igazgatóit, tanári karát és tanulóit meghívták. Ezzel szemben a fizikai dolgozók részvétele a könyvnapokon továbbra is csekély volt. Ezen a téren némi javulást hozott, hogy általában a szocialista brigádok elküldték egyes képviselőiket az előadásokra, vagy csoportosan látogatták meg a kiállítást. Ezen a területen azonban változatlanul sok még a tennivaló.

Végezetül a műszaki propaganda két jól sikerült példáját szeretnénk bemutatni. A Szerszámgépipari Művek Fejlesztő Intézetében a könyvnap sikere érdekében a Tájékoztató Osztály figyelőkarton és házi témafigyelő anyagát átvitték a könyvtárba és bemutatták a felhasználási lehetőséget, valamint szabadpolcos könyvkölcsönzést, és egésznapos gyorsfordítást szerveztek. Érdekes része volt a könyvkiállításnak a szakirodalom hasznosítását bemutató tárló, ahol a szakkikkek alapján készült kísérleti darabok az érintett irodalommal együtt szerepeltek. Így pl. a szakirodalom alapján készült el az új sarus csapágy, hajtómű elem, nyomaték mérő berendezés. A Műszaki Könyvnapok ünnepélyes megnyitóján a magyar-jugoszláv szakembercsere keretében az Intézetben tartózkodó jugoszláv vendég is megjelent.

A Láng Gépgyár műszaki könyvtárosa a Műszaki Könyvnapok keretében a szakszervezeti bizottság támogatásával könyvolvasási versenyt indított az ipari tanulók részére. "Azok az ipari tanulók, akik egy, a műszaki könyvtárból kölcsönzött, szabadon választott szakmai tárgyú könyvet elolvasnak és annak tartalmáról vagy egyik fejezetének tartalmáról rövid összefoglalót írnak, a 3 hetes olvasási idő helyett 1 évre kaphatnak kölcsön a könyvtár állományából szakmai tárgyú könyvet. A legjobban sikerült írásokat a Turbina /üzemi ujság/ is leközli." - hangzott a felhívás.

Már az első napokban több mint 20 ipari tanuló jelentkezett a műszaki könyvtárban és kért kölcsön könyvet, hogy abból szakmai tanulmányt írjon. 1963. november 10-ig 11 dolgozatot adtak le a műszaki könyvtárban. A dolgozatok színvonala arról tanuskodik, hogy az ipari tanulók a könyveket figyelmesen áttanulmányozták.

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy a műszaki könyvtárak közreműködése az 1963. évi Műszaki Könyvnapokon eredményes volt, különösen ott, ahol a műszaki könyvtárak tevékenysége már aktív és az üzem, intézet életének szerves részévé vált. A műszaki könyveket kiadó szervezetek felé pedig az a könyvtárosok kívánsága, hogy a jövőben még több jó szakkönyvet, - beleértve a közép- és alsósztintű könyveket is - adjanak ki.

